

พลวัตทางการเมืองของตระกูลการเมืองท้องถิ่นภายใต้ระบอบอำนาจนิยม:
ศึกษากรณีจังหวัดชลบุรี*

DYNAMICS OF LOCAL POLITICAL DYNASTY UNDER AUTHORITARIANISM:
A CASE STUDY OF CHONBURI PROVINCE

อัพนาน จรัสศาสน์, เวียงรัฐ เนติโพธิ์

Afnan Charansarn, Viengrat Nethipo

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University

Corresponding Author E-mail: afnanchr13@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาพลวัตของอำนาจทางการเมือง และ 2. ศึกษา รูปแบบและวิธีการรักษาอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี ตั้งแต่ เหตุการณ์รัฐประหาร ปี พ.ศ. 2557 จนถึงเลือกตั้งท้องถิ่นปี พ.ศ. 2564 เป็นการวิจัยนี้เป็น วิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า หลังเหตุการณ์รัฐประหารปี 2557 ตระกูลคุณปลื้มสูญเสียอำนาจ การเมืองระดับชาติและอำนาจในการปกครองเมืองพัทยา แต่ดำรงอำนาจการปกครององค์การ บริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลเมืองแสนสุข การเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ตระกูลคุณปลื้ม เจริญต่อรองกับรัฐบาลทหารในการเข้าร่วมพรรคพลังประชารัฐเพื่อการฟื้นฟูอำนาจ แต่ผลกระทบทางอ้อม คือ ก่อให้เกิดกลุ่มท้าทายอำนาจ 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มการเมืองในเครือข่าย พรรคก้าวไกล (พรรคอนาคตใหม่เดิม) 2. กลุ่มการเมืองของนายสุชาติ ชมกลิ่น สองกลุ่มนี้ กลายเป็นคู่แข่งในการเลือกตั้งท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2563-2564 อย่างไรก็ตาม ตระกูลคุณปลื้ม สามารถรักษาอำนาจการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ของตน กลุ่มการเมืองในเครือข่ายพรรคก้าวไกลไม่ สามารถเจาะฐานอำนาจ ส่วนกลุ่มการเมืองของนายสุชาติ ชมกลิ่นสามารถเข้าแทรกแซงได้ บางส่วน วิธีการรักษาอำนาจของตระกูลคุณปลื้ม แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. รักษาอำนาจ ระดับชาติด้วยวิธีการเปลี่ยนขั้วทางการเมืองเพื่อเข้าร่วมฝั่งรัฐบาล 2. รักษาอำนาจระดับท้องถิ่น

* Received August 28, 2022; Revised September 6, 2022; Accepted September 7, 2022

ผ่านวิธีการจัดสรรผลประโยชน์ภายในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีและการใช้เครือข่ายอุปถัมภ์ท้องถิ่น

คำสำคัญ: ตระกูลการเมืองท้องถิ่น; พลวัตอำนาจทางการเมือง; การรักษาอำนาจทางการเมือง; ระบอบอำนาจนิยม; ชลบุรี

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the dynamics of political power and 2. To study the forms and methods for maintaining political power of local political families in Chonburi Province, from the 2014 coup until the 2021 local elections, conducted by the qualitative research, collected data by studying documents and in-depth interviewing 15 key informants, analyzed by content analysis and presented by descriptive interpretation.

The research results were found that after the 2014 coup de tat', Khun Pleum family lost national political power and the power to govern Pattaya, but still maintained the power of governing the Provincial Administrative Organization and Saen Suk Municipality. In the 2019 general election, the Khun Pleum family negotiated with the military government to join the Phalang Pracharat Party to restore power. But the indirect effect was that it created two groups that challenged power: 1. Political groups in the Kaew Klai Party network (formerly Future Forward Party) 2. Mr. Suchart Chomklin's political group. These two groups became competitors in the 2020-2021 local elections. However, the Khun Pleum family was able to maintain local political power in their own areas. Political groups in the Kaew Klai Party network were unable to penetrate their power base. As for Mr. Suchat Chomklin's political group was able to intervene to some extent. Methods for maintaining power of the Khun Pluem family were divided into 2 forms: 1. Maintaining power at the national level by changing political positions to join the government. 2. Maintaining power at the local level through the allocation of benefits within the network of big houses in Chonburi. and the use of local patronage networks.

Keywords: Local Political Family; Dynamics of Political Power; Political Power Maintaining; Authoritarianism; Chonburi Province

บทนำ

การสืบทอดอำนาจทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่นในวงศ์ตระกูลผู้นำทางการเมือง หรือที่เรียกว่า ตระกูลการเมือง (Political Dynasty) นั้นเป็นปรากฏการณ์ที่พบเห็นเป็นปกติในประเทศประชาธิปไตย โดยอิทธิพลของตระกูลการเมืองเป็นสิ่งที่คู่กับการเลือกตั้งของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน และไม่มีท่าทีที่จะหมดไป (สตีธร ธนานิธิโชติ, 2557) จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ภาพลักษณ์ของตระกูลทางการเมืองมีความโดดเด่น เห็นได้จากงานศึกษาของนักวิชาการหลายท่านที่มุ่งศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น เครือข่ายอำนาจทางการเมือง ระบบอุปถัมภ์ และพรรคการเมืองกับการเลือกตั้ง ล้วนเกี่ยวข้องกับตระกูลการเมืองท้องถิ่น ที่มีนามว่า ตระกูลคุณปลื้ม ซึ่งมีบทบาทมากในการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี ทั้งนี้งานส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่า การเมืองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรีมีลักษณะเป็นโครงสร้างอำนาจชั่วคราวและรวมศูนย์อยู่ในกลุ่มการเมืองบ้านใหญ่ บางแสน จังหวัดชลบุรี ซึ่งเกิดขึ้นจากบทบาทของกำนันเป๊าะ หรือนายสมชาย คุณปลื้ม (นาตาชา วศินดิolk, 2540; ธนัญญ์ ศรีโอษฐ์, 2556) เป็นสำคัญ แล้วจึงส่งทอดอำนาจไปยังบรรดาบุตรของตนโดยให้ลูกชายคนโตของตนขึ้นมาเป็นผู้นำ และให้บุตรคนอื่นๆในตระกูลทำงานการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งต่อมาได้ก่อตั้งพรรคการเมืองท้องถิ่น ชื่อว่า พรรคพลังชล ซึ่งประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2554 (ธนัญญ์ ศรีโอษฐ์, 2556)

ในวันที่ 22 พฤษภาคม ปี พ.ศ. 2557 เกิดการรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พร้อมผู้บัญชาการเหล่าทัพเข้ายึดอำนาจรัฐบาลรักษาการของนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล โดยอ้างเหตุผลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองในช่วงรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พร้อมทั้งยุติรัฐธรรมนูญปี 2550 (ยกเว้นหมวด 2) ให้คณะรัฐมนตรีรักษาการหมดอำนาจ ตลอดจนการยุบรัฐสภา และได้ประกาศรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ปี พ.ศ. 2557 ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและรัฐสภา รวมถึงแต่งตั้งพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นนายกรัฐมนตรี (The standard team, 2022) หลังจากนั้นในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ตระกูลคุณปลื้มเข้าร่วมกับพรรคพลังประชารัฐแต่กลับพ่ายแพ้ในเขตการเลือกตั้งของตน โอลิหาร ถิ่นบางเตียว (2563) อธิบายว่าเป็นสัญญาณเตือนถึงอำนาจชั่วคราวที่ผูกขาดในชลบุรี จึงเป็นที่น่าสนใจว่า หลังเหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา

อำนาจของตระกูลคุณปลื้มมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไรและมีการปรับตัวอย่างไรในการรักษาอำนาจของตนและเครือข่าย ซึ่งงานศึกษาเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองของตระกูลคุณปลื้มในช่วงรอยต่อทางการเมืองหลังการรัฐประหารปี พ.ศ. 2557 ถึงช่วงการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 ขาดหายไป รวมถึงการเลือกตั้งท้องถิ่นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด การเลือกตั้งเทศบาล และการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทยอยกลับมาหลังจากเว้นวรรคไปหลายปี จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัย เรื่อง พลวัตทางการเมืองของตระกูลการเมือง

ท้องถิ่นภายใต้ระบอบอำนาจนิยม ศึกษากรณีจังหวัดชลบุรี ตั้งแต่เหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จนถึงการจัดตั้งท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2564

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพลวัตของอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่เหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จนถึงการจัดตั้งท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2564
2. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการรักษาอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ในช่วงเหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จนถึงการจัดตั้งท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจและอิทธิพล แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ และแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายทางการเมือง มาเป็นฐานคิดในการทำรอบการวิจัย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) อย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจและติดตามการเมืองภายในจังหวัดชลบุรีมาอย่างยาวนาน และมีความสามารถในการให้ข้อมูลที่เป็นคุณประโยชน์ต่อการตอบคำถามวิจัย จำนวน 15 คน ประกอบไปด้วย 1. นักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี ที่มีความเกี่ยวข้องกับตระกูลการเมืองท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี 4 คน 2. กลุ่มหัวคะแนน และผู้นำชุมชนที่อยู่ในเครือข่ายตระกูลการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี 2 คน 3. นักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี ที่ไม่ได้อยู่ในเครือข่ายของตระกูลการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี 4 คน 4. นักวิชาการที่สนใจการเมืองและติดตามการเมืองในจังหวัดชลบุรีมาอย่างยาวนาน 3 คน 5. นักสื่อสารมวลชนที่เกาะติดสถานการณ์การเมืองจังหวัดชลบุรี 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ได้แก่ เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากหน่วยงานรัฐ บทความวิจัย งานวิจัย รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทั่วไปและการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างเฉพาะเจาะจง (Key Informants) จำนวน 15 คน โดยใช้แนวสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ทั้งหมด 31 ข้อ ผ่านการสัมภาษณ์ออนไลน์ ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จาก

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและถอดเทปบันทึกเสียง โดยผู้วิจัยจะไม่บันทึกชื่อผู้ให้ข้อมูล แต่จะใช้นามสมมติแทนการระบุชื่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อเป็นการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Resources) และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) โดยแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ส่วนแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นการรวบรวมเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตอบคำถามวิจัย นำมาจัดระบบ วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) หลังจากนั้นจึงจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เรียบเรียงข้อมูล แยกออกเป็นประเด็นย่อย และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา โดยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่กัน และวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่างกลุ่มเพื่อนำมาเปรียบเทียบเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ผลการวิจัย

1. พลวัตของอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่เหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จนถึงการเลือกตั้งท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2564 จากการศึกษาพบว่า ในช่วงแรกเริ่มหลังเหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตระกูลคุณปลื้มสูญเสียอำนาจทางการเมืองในระดับชาติ คือ นายสนธยา คุณปลื้มที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ณ ขณะนั้นหลุดพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากการยุบสภาและเข้ายึดอำนาจโดยคณะทหารผู้ทำการรัฐประหาร ในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีประชาชนหลายกลุ่มออกมาเคลื่อนไหวแสดงการต่อต้านการปกครองโดยทหาร (ธัญญณ์ภัทร เจริญพานิช, 2565) แต่ตระกูลคุณปลื้มและคนในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรง คือ การปลดจากตำแหน่งหน้าที่ในสภากลับไม่แสดงท่าทีต่อต้านใดๆ รอดูทิศทางทางการเมือง และกลับไปทำงานการเมืองท้องถิ่นในนามบ้านใหญ่ชลบุรีเช่นเดิมเพื่อการรักษาฐานเสียงในจังหวัด

นอกจากนั้น คณะคสช. ใช้มาตรา 44 ออกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 85/2557 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1/2557 ระบุไม่ให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้บริหารและสมาชิกองค์การปกครองท้องถิ่นที่ดำรงอยู่ในตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งจนกว่าจะประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ (ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ,

2557) เว้นแต่เขตกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษให้มีการสรรหาและแต่งตั้ง (คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ, 2558) การระงับการเลือกตั้งท้องถิ่นของคสช. ส่งผลกระทบแก่ตระกูลคุณปลื้ม คือ 1. นายอิทธิพล คุณปลื้ม พ้นจากตำแหน่งนายกเมืองพัทยา ตามวาระ ในปี พ.ศ. 2559 และถูกแทนที่ด้วยคนที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งโดยหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ทำให้ช่วงเวลาหนึ่งตระกูลคุณปลื้มสูญเสียอำนาจในตำแหน่งนายกเมืองพัทยาให้แก่คนนอกเครือข่าย 2. คือ นายวิทยา คุณปลื้ม นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี และนายณรงค์ชัย คุณปลื้ม นายกเทศมนตรีเมืองแสนสุขสามารถดำรงตำแหน่งไปจนกว่าจะประกาศให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่นใหม่

ต่อมารัฐบาลทหารเตรียมตัวในการสืบทอดอำนาจของตนไปสู่การเป็นรัฐบาลจากการเลือกตั้ง โดยการสร้างกลไกที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบแก่ตนเอง อาทิ 1. การร่างรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2560 โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ที่แต่งตั้งโดยคสช.ทั้งหมด 2. การเปลี่ยนมาใช้ระบบการเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม (Mixed Member Apportionment System: MMA) ให้มีบัตรเลือกตั้งเพียงใบเดียว 3. การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้ทุกรัฐบาลที่ได้รับเลือกตั้งปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ชาติที่คสช.เขียนเอาไว้ หากไม่ดำเนินตามอาจมีบทลงโทษถึงขั้นหมดสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมือง 4. การกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภา (สว.) 250 คนมาจากการแต่งตั้งของคสช.และมีมติเลือกนายกรัฐมนตรีร่วมกับสส.ที่มาจากการเลือกตั้ง และท้ายที่สุด การจัดตั้งพรรคพลังประชารัฐในการสืบทอดอำนาจให้คณะรัฐบาลทหารและผลักดันให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้เป็นนายกรัฐมนตรีต่ออีกหนึ่งสมัย (ilaw, 2019) ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงกติกการเลือกตั้งมาเป็นระบบจัดสรรปันส่วนผสมส่งผลให้เจ้าพ่อท้องถิ่นกลับมามีความสำคัญในการชนะการเลือกตั้ง (Thanisara, 2019) ตระกูลคุณปลื้มซึ่งกุมฐานเสียงสำคัญในจังหวัดชลบุรีจึงกลายเป็นเป้าหมายหลักของพรรคพลังประชารัฐ เป็นเหตุให้มีการเจรจาต่อรองผลประโยชน์ระหว่างตระกูลคุณปลื้มกับคณะคสช. โดยมีข้อต่อรอง 3 ประการ คือ 1. การคืนตำแหน่งนายกเมืองพัทยาให้แก่ตระกูลคุณปลื้ม 2. การช่วยเหลือเรื่องคดีความของก้านันเป๊าะ และ 3. การให้ตำแหน่งรัฐมนตรีแก่ตระกูลคุณปลื้มหลังจากการเลือกตั้งเสร็จสิ้น แลกเปลี่ยนกับการยุติการลงสมัครในนามพรรคพลังชลโดยการนำคนในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีลงสมัครในนามพรรคพลังประชารัฐ และสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัย

ปลายปี พ.ศ. 2560 ปรากฏว่า นายสมชาย คุณปลื้มหรือก้านันเป๊าะได้รับการพักโทษกรณีพิเศษตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกของโครงการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ เนื่องจากเจ็บป่วยร้ายแรง หรือพิการ หรือมีอายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 52(7) (Punyanit, 2018) และต้นปี พ.ศ. 2561 คณะคสช. ได้จัดการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร (क्रम. สัญจร) ตามภูมิภาคต่าง ๆ อันมีนัยยะสำคัญทางการเมือง คือ การเข้าไปกระชับสัมพันธ์และเจรจาต่อรองผลประโยชน์กับนักการเมืองและเจ้าพ่อท้องถิ่นในแต่ละ

ละภูมิภาค ซึ่งภาคตะวันออกได้จัดประชุมที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ในวันที่ 5-6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 นายสนธยา และนายวิทยา ได้เป็นตัวแทนของตระกูลคุณปลื้มในการเข้าร่วมประชุมกับคณะรัฐมนตรี (คมชัดลึกออนไลน์, 2561) หลังจากนั้นไม่นาน นายสนธยา ที่พ้นตำแหน่งรัฐมนตรีจากการยึดอำนาจในปี พ.ศ. 2557 ได้รับการแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีรวมถึงนายอิทธิพล ซึ่งพ้นจากตำแหน่งนายกเมืองพัทยาที่ถูกแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในวันที่ 18 เมษายน 2561 (เรื่องเล่าเช้านี้, 2561) ต่อมานายสนธยา ถูกแต่งตั้งเป็นนายกเมืองพัทยาด้วยอำนาจในมาตรา 44 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 15/2561 (คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ, 2561) ท้ายที่สุดตระกูลคุณปลื้มและคนในเครือข่ายก็ปรากฏตัวในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 ภายใต้เสื้อคลุมของพรรคพลังประชาชนรัฐ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เป็นการต่อสู้ระหว่าง 2 ขั้ว คือ กลุ่มสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ และรัฐบาลคสช. กับกลุ่มต่อต้านการสืบทอดอำนาจเผด็จการทหาร ตระกูลคุณปลื้มเลือกอยู่ในกลุ่มสนับสนุนตามข้อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์และเข้าร่วมพรรคพลังประชาชนรัฐในการเลือกตั้งภายในจังหวัดชลบุรี ตระกูลคุณปลื้มในฐานะผู้นำเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีจึงแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบให้แก่คนในเครือข่าย โดยให้นายสุชาติ ชมกลิ่นรับผิดชอบในเขตเลือกตั้ง 1 2 3 (มติชนออนไลน์, 2561) และตระกูลคุณปลื้มดูแลในเขตเลือกตั้ง 5 6 7 8 (มติชนออนไลน์, 2561) ส่วนเขต 4 พรรคพลังประชาชนรัฐส่งนายสรวิศ เนื่องจางค์ ลงสมัครเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้งในจังหวัดชลบุรี ปรากฏว่า พรรคพลังประชาชนชนะเลือกตั้ง 5 เขต คือ เขต 1 2 3 4 และเขต 8 ส่วนพรรคอนาคตใหม่ซึ่งเป็นพรรคที่ชูอุดมการณ์ต่อต้านเผด็จการทหารได้ไป 3 เขต คือ เขต 5 6 7 อันเป็นเขตที่ตระกูลคุณปลื้มรับผิดชอบทั้งสิ้น ไม่เว้นเขต 6 ที่นายอิทธิพล คุณปลื้มลงสมัครด้วยตนเอง (ไออาร์ ถิ่นบางเตียว, 2563) สรุป คือ จากทั้งหมด 8 เขตเลือกตั้ง คนในเครือข่ายการเมืองบ้านใหญ่ชนะการเลือกตั้งทั้งสิ้น 4 เขต คือ เขต 1 2 3 ที่นายสุชาติ ชมกลิ่นรับผิดชอบ และเขต 8 ที่ ดร.เสถียร เผือกประพันธ์ เป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง เนื่องจากอำเภอสัตหีบเป็นที่ตั้งของค่ายทหาร พรรคฝ่ายทหารจึงชนะการเลือกตั้งในเขตนี้ ส่วนความพ่ายแพ้ของตระกูลคุณปลื้มทั้ง 3 เขตเกิดจากผลกระทบ 3 ประการ คือ 1. ผลจากการถ่ายโอนคะแนนจากพรรคไทยรักษาชาติไปสู่พรรคอนาคตใหม่ (วิเชียร ตันศิริคงคล, 2563) 2. ผลจากความเปลี่ยนแปลงของชนชั้นกลางที่ไม่ได้มีความยึดโยงกับตระกูลคุณปลื้มและเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี 3. ผลจากการเลือกตั้งครั้งแรกของกลุ่มคนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพรรคพลังประชาชนรัฐได้จัดตั้งรัฐบาลและพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัย ทำให้นายอิทธิพลที่พ่ายแพ้ในเขตเลือกตั้งของตนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี, 2562) ตามข้อแลกเปลี่ยนที่ตกลงไว้ก่อนการเลือกตั้ง

หลังจากการเข้าร่วมกับฝั่งสนับสนุนพลเอกประยุทธ์และรัฐบาลคสช. ทำให้ตระกูลคุณปลื้มได้กลับมาเรืองอำนาจทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น แต่ภายในปีเดียวกัน ตระกูลคุณปลื้มได้สูญเสียบุคคลสำคัญอย่างกำนันเป๊าะ (โพส্তুบุตร, 2562) นายสนธยาจึงขึ้นมารับบริหารเครือข่ายแทนที่กำนันเป๊าะอย่างเต็มรูปแบบ การเปลี่ยนแปลงผู้นำเครือข่ายก่อให้เกิดการแตกกลุ่มออกจากเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี กลุ่มที่เห็นเด่นชัดที่สุด คือ กลุ่มของนายสุชาติ ชมกลิ่น อันเป็นผลจากการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 ที่นายสุชาตินำผู้สมัครในเขตที่ตนรับผิดชอบชนะการเลือกตั้งทุกเขตแต่กลับไม่ได้รับผลตอบแทนจากตระกูลคุณปลื้มตามที่ตกลงไว้ กล่าวคือ หลังจากเข้าร่วมกับฝั่งสนับสนุนพลเอกประยุทธ์และรัฐบาลคสช. ในการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 ตระกูลคุณปลื้มกลับมาเรืองอำนาจอีกครั้ง แต่ในทางกลับกันก็ทำให้เกิดกลุ่มท้าทายอำนาจบ้านใหญ่ชลบุรีขึ้น 2 กลุ่มหลัก คือ 1. กลุ่มการเมืองในเครือข่ายพรรคก้าวไกล (พรรคอนาคตใหม่เดิม) และ 2. กลุ่มการเมืองของนายสุชาติ ชมกลิ่น

สองกลุ่มนี้กลายมาเป็นคู่แข่งสำคัญในสนามการเลือกตั้งท้องถิ่น สนามแรก คือ การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ปี พ.ศ. 2563 ตระกูลคุณปลื้มส่งนายวิทยา ลงสมัครในนามกลุ่มเรารักชลบุรีเพื่อรักษาตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกสมัย โดยมีผู้ท้าชิงหลัก คือ นางสาวพลอยภัสร์ สิงห์โตทองจากคณะก้าวหน้าเปลี่ยนชลบุรีอันเป็นความร่วมมือระหว่างคณะก้าวหน้ากับกลุ่มการเมืองของตระกูลสิงห์โตทอง (กรุงเทพธุรกิจ, 2563) การเลือกตั้งอบจ.ปี พ.ศ. 2563 จึงเป็นการปะทะกันระหว่างตระกูลคุณปลื้มซึ่งเป็นกลุ่มอำนาจเดิมกับตระกูลสิงห์โตทองซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการยกเลิกการผูกขาดอำนาจในจังหวัดชลบุรี โดยมีกลิ่นอายของการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 ระหว่างกลุ่มสนับสนุนกับกลุ่มต่อต้าน ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า นายวิทยาได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้นและสามารถรักษาตำแหน่งนายกอบจ.ไว้ได้อีกสมัย (องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, 2563) ต่อมาคือ การเลือกตั้งเทศบาลจังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2563 เขตที่ตระกูลคุณปลื้มส่งผู้สมัครลงโดยตรง คือ เทศบาลเมืองแสนสุขอันเป็นเขตพื้นที่สำคัญของตระกูลคุณปลื้มและกำนันเป๊าะ ตระกูลคุณปลื้มส่งนายณรงค์ชัย ลงสมัครในนามเรารักแสนสุขเพื่อรักษาตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองแสนสุขจากผู้ท้าชิงอย่างนายสมชาติ คุณปลื้มหรือทิดเล็ก ผู้เป็นน้องของกำนันเป๊าะที่เข้ามาท้าทายอำนาจเนื่องจากความไม่พอใจในแนวทางการทำงานการเมืองรุ่นลูก การเลือกตั้งเทศบาลเมืองแสนสุขจึงกลายเป็นศึกสายเลือดภายในตระกูลคุณปลื้ม (ธนา ธรรมวาจา และเจียรพรรณ สุรนันทน์, 2563) ผลปรากฏว่า นายณรงค์ชัยสามารถเอาชนะอาของตนไปได้ (คณะกรรมการเลือกตั้งประจำเทศบาลเมืองแสนสุข, 2564) กระนั้นยังมีอีก 5 เทศบาลที่เป็นพื้นที่ชิงชัยระหว่างเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีกับเครือข่ายของนายสุชาติโดยตรง คือ เทศบาลเมืองชลบุรี เทศบาลตำบลเสม็ด เทศบาลเมืองบ้านสวน เทศบาลตำบลเหมือง และเทศบาลเมืองอ่างศิลา ผลปรากฏว่า นักการเมืองในเครือข่ายนายสุชาติได้รับชัยชนะเหนือนักการเมืองเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีถึง 4 จาก 5 เทศบาลยกเว้นเทศบาลตำบลเหมือง (คมชัดลึกออนไลน์, 2564) อันเป็นสัญญาณเตือนถึงการแทรกแซงอำนาจการเมือง

ท้องถิ่นจากกลุ่มการเมืองของนายสุชาติ และสุดท้ายคือ การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลปี พ.ศ. 2564 เป็นการชิงชัยระหว่างตัวแทนกลุ่มการเมืองต่างๆภายในจังหวัดชลบุรีแต่การแข่งขันไม่ได้มีความเข้มข้นเท่าการเลือกตั้งอื่นๆ ซึ่งมีทั้งเขตที่ไม่มีการแข่งขันและมีการแข่งขัน ผลปรากฏว่า นายกอบต.ส่วนใหญ่แล้วเป็นคนในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี กลุ่มของนายสุชาติส่วนใหญ่กระจุกอยู่ที่อำเภอพานทอง (ประชา บุรพาวิถี, 2565) ส่วนผู้สมัครคณะก้าวหน้าไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกอบต.แม้แต่คนเดียว (กรุงเทพธุรกิจ, 2564)

กล่าวโดยสรุป คือ หลังเหตุการณ์รัฐประหาร ตระกูลคุณปลื้มสูญเสียอำนาจระดับชาติและอำนาจในการปกครองเมืองพัทยาแต่ยังคงรักษาอำนาจทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีและเทศมณฑลเมืองแสนสุข เมื่อรัฐบาลทหารเตรียมสืบทอดอำนาจไปสู่รัฐบาลจากการเลือกตั้งผ่านการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 ตระกูลคุณปลื้มเจรจาต่อรองผลประโยชน์กับคณะรัฐประหารและเข้าร่วมพรรคพลังประชารัฐเพื่อการฟื้นฟูอำนาจของตนจนกลับมาเรืองอำนาจอีกครั้ง ในปีเดียวกัน ตระกูลคุณปลื้มสูญเสียอำนาจนั้นเพราะทำให้นายสนธยาต้องทำหน้าที่ผู้นำเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีเต็มตัว โดยผลกระทบของการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 ทำให้เกิดกลุ่มท้าทายอำนาจ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการเมืองในเครือข่ายพรรคก้าวไกล และกลุ่มการเมืองของนายสุชาติ ขมกลืนซึ่งกลายมาเป็นคู่แข่งทางการเมืองในช่วงการเลือกตั้งท้องถิ่นปี พ.ศ. 2563-2564 อย่างไรก็ตามตระกูลคุณปลื้มสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นได้ ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งนายก อบจ.นายกเทศมนตรีเมืองแสนสุข รวมถึงคนในเครือข่ายก็สามารถรักษาตำแหน่งการเมืองท้องถิ่นในหลายพื้นที่ทั่วจังหวัดชลบุรี โดยกลุ่มท้าทายอำนาจอย่างคณะก้าวหน้ายังไม่สามารถเจาะฐานอำนาจในการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีได้มากนัก แต่กลุ่มการเมืองของนายสุชาติ ขมกลืนเริ่มเข้ามาแทรกแซงอำนาจในการเมืองท้องถิ่นของตระกูลคุณปลื้มและเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี และมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นคู่แข่งทางการเมืองระดับชาติในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกหากตระกูลคุณปลื้มเปลี่ยนชั่วคราวทางการเมืองหรือเปลี่ยนพรรคการเมือง

2. รูปแบบและวิธีการรักษาอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ในช่วงเหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จนถึงการจัดตั้งท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2564 จากการศึกษา พบว่า ตระกูลคุณปลื้มมีการปรับตัวตามสถานการณ์การเมืองเพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองของตนเองและเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ การรักษาอำนาจระดับชาติและการรักษาอำนาจในระดับท้องถิ่น 1. การรักษาอำนาจระดับชาติ ตระกูลคุณปลื้มใช้วิธีการเปลี่ยนชั่วคราวทางการเมืองเพื่อเข้าร่วมฝั่งรัฐบาล หลังจากที่คุณปลื้มและคนในเครือข่ายถูกทำให้พ้นตำแหน่งในรัฐสภาเนื่องจากเหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 แต่ไม่แสดงการต่อต้านการปกครองโดยคณะรัฐประหาร เพราะในขณะนั้นรัฐบาลคสช.มีอำนาจพิเศษจากกฎหมายมาตรา 44 ที่สามารถสั่งการใดก็ได้ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษต่อตระกูลคุณปลื้ม รวมถึงการสร้างกฎหมายที่สร้างความได้เปรียบแก่ฝั่งทหารในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2562 ทำให้ตระกูลคุณปลื้มเล็งเห็นว่าการเข้าร่วมกับฝั่งทหารเป็นประโยชน์มากกว่าการ

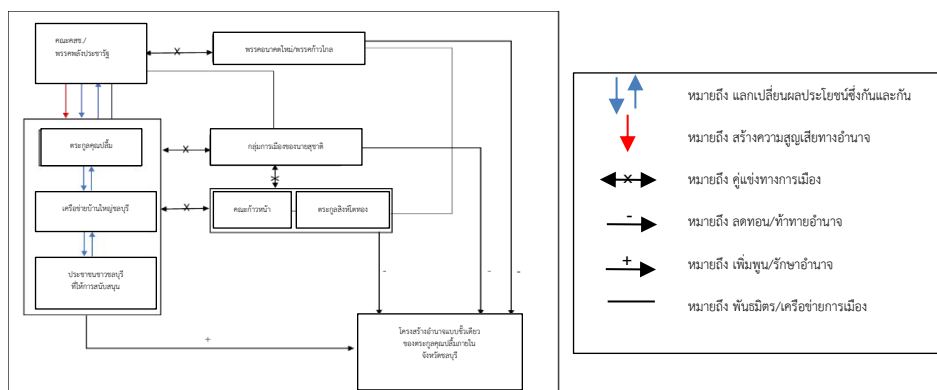
ต่อต้าน นำไปสู่การตกลงเจรจาต่อรองผลประโยชน์และเข้าร่วมพรรคพลังประชาชนของตระกูลคุณปลื้มและเครือข่าย ถึงแม้ว่าตระกูลคุณปลื้มไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการนำผู้สมัครในเขตที่ตนรับผิดชอบเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่คาดหวังไว้ แต่คะแนนที่ได้รับจากผู้สมัครเหล่านั้นมิได้ตกลงไปอย่างไร้ สามารถนำไปคิดเป็นคะแนนในระบบบัญชีรายชื่อของพรรคพลังประชาชน เมื่อพรรคพลังประชาชนได้เป็นพรรคจัดตั้งรัฐบาล ตระกูลคุณปลื้มจึงได้รับผลประโยชน์ตามที่ตกลงไว้ก่อนการเลือกตั้ง คือ ตำแหน่งรัฐมนตรี ทั้งนี้ การเปลี่ยนขั้วทางการเมืองเพื่อเข้าร่วมฝั่งรัฐบาลมิได้เกิดขึ้นครั้งแรก กลยุทธ์การเข้าร่วมฝั่งรัฐบาลดำเนินมากว่า 20 ปี นับตั้งแต่การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2544 ตระกูลคุณปลื้มไม่เคยร่วมฝ่ายค้านแม้แต่ครั้งเดียว เพราะการอยู่ฝั่งรัฐบาลมีผลประโยชน์มากกว่าการอยู่ฝ่ายค้าน ดังนั้น การตัดสินใจเปลี่ยนขั้วทางการเมืองจากพรรคร่วมรัฐบาลพรรคเพื่อไทยซึ่งถูกรัฐประหารในปี พ.ศ. 2557 มาเข้าร่วมพรรคพลังประชาชนซึ่งชูพลเอกประยุทธ์ อดีตหัวหน้าคณะคสช.เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นไปเพื่อการรักษาอำนาจระดับชาติของตระกูลคุณปลื้มและเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี 2. การศึกษาอำนาจระดับท้องถิ่น ตระกูลคุณปลื้มใช้วิธีการรักษาอำนาจโดยวิธีการ 2.1 จัดสรรผลประโยชน์ภายในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี อาทิ การผลักดันงบประมาณจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น การกระจายงานการประมูลโครงการรับเหมา โดยมีนายวิทยา ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกอบจ.ชลบุรีเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกระจายทรัพยากรให้กับคนในเครือข่ายบ้านใหญ่ เช่น นายกเทศมนตรี นายกอบต. กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้รับเหมาภายในพื้นที่ แลกเปลี่ยนกับความจงรักภักดีและการเป็นหัวคะแนนในการหาเสียงเลือกตั้ง นอกจากนี้ตระกูลคุณปลื้มยังคงให้ความช่วยเหลือคนในเครือข่ายที่เกษียณจากตำแหน่งผ่านให้เงินอุดหนุนและการช่วยเหลือยามมีปัญหา อย่างไรก็ตามการจัดสรรผลประโยชน์ในรุ่นลูกมีความแตกต่างกับสมัยรุ่นพ่อเป็นผู้บริหาร รุ่นลูกจัดสรรผลประโยชน์ในรูปแบบทางการผ่านอำนาจในระบบราชการมากกว่าการให้เงินส่วนตัว รวมถึงมีการปลดระวางคนทำงานรุ่นอาวุโสและให้คนรุ่นใหม่เข้ามาทำงานมากขึ้น จึงมีคนในเครือข่ายส่วนหนึ่งไปสังกัดอื่น ๆ อาทิ สังกัดของนายสุชาติ ชมกลิ่น 2.2 การใช้เครือข่ายอุปถัมภ์ท้องถิ่น เชื่อมโยงตระกูลคุณปลื้มสู่ประชาชนชาวชลบุรี เครือข่ายนี้มีศูนย์กลางอยู่ที่ตระกูลคุณปลื้ม และแตกออกเป็นตัวแทนเครือข่ายบ้านใหญ่ทั่วจังหวัดชลบุรี ทำหน้าที่ดูแลอุปถัมภ์ตามเขตการปกครองของตนแทนตระกูลคุณปลื้ม เช่น การเข้าร่วมพิธีการต่างๆ การฝากเด็กเข้าเรียน การฝากคนเข้าทำงาน การโยกย้ายข้าราชการในจังหวัด การสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยที่การอุปถัมภ์ช่วยเหลือมีการดำเนินต่อเนื่องตลอดปีไม่ใช่เพียงเฉพาะก่อนการเลือกตั้ง ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตระกูลคุณปลื้มอุปถัมภ์ช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับผลกระทบด้วยการแจกจ่ายถุงยังชีพ การเปิดโรงงานแจกจ่ายอาหาร การให้เงินเยียวยา และการนำโรงแรมมาปรับใช้เป็นสถานพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะกิจ อันนำไปสู่การสร้างค่านิยมและความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนต่อตระกูลคุณปลื้ม นอกจากนี้ ตระกูลคุณปลื้มได้พยายามขยายฐานเสียงไปสู่

กลุ่มวัยรุ่นจากเดิมที่เน้นอุบัติภัยช่วยเหลือในกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มวัยกลางคนและกลุ่มอาสาสมัครชุมชน โดยการกำชับให้มีการสนับสนุนโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับกลุ่มวัยรุ่นมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป คือ หลังเหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จนถึงการเลือกตั้งท้องถิ่นปี พ.ศ. 2564 ตระกูลคุณปลื้มรักษาอำนาจ 2 รูปแบบ คือ 1. รักษาอำนาจระดับชาติด้วยวิธีการเปลี่ยนชื่อทางการเมืองเพื่อเข้าร่วมฝั่งรัฐบาลจากเคยร่วมรัฐบาลกับพรรคเพื่อไทยในปี พ.ศ. 2554 สู่การเปลี่ยนชื่อทางการเมืองมาเข้าร่วมกับพรรคพลังประชารัฐในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 และ 2. รักษาอำนาจระดับท้องถิ่นผ่านวิธีการจัดสรรผลประโยชน์ภายในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีและการใช้เครือข่ายอุปถัมภ์ท้องถิ่นจนได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งถิ่นปี พ.ศ. 2563-2564

อภิปรายผลการวิจัย

1. พลวัตของอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่เหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จนถึงการเลือกตั้งท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2564 หลังเหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 การเมืองระดับชาติตกอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบอำนาจนิยม คสช. ได้ถือครองอำนาจมาตรา 44 อันเป็นอำนาจสูงสุดในการบริหารบ้านเมืองและใช้ในการควบคุมความประพฤติของผู้เห็นต่าง สอดคล้องกับอำนาจในความหมายของระดม วงษ์น้อย (2527) ที่กล่าวว่า อำนาจ คือ การบังคับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และเป้าหมายของผู้มีอำนาจ แม้ว่าจะมีการต่อต้านขัดขวางก็ตาม ตระกูลคุณปลื้มที่สูญเสียอำนาจจากเหตุการณ์รัฐประหารจึงไม่ต่อต้านการปกครองโดยคณะรัฐประหาร และเปลี่ยนทิศทางการเมืองโดย การตัดสินใจเข้าร่วมกับพรรคพลังประชารัฐในเวลาต่อมา การตัดสินใจเข้าร่วมกับฝั่งคณะรัฐประหารทำให้ตระกูลคุณปลื้มมีความสัมพันธ์ทางการเมืองกับกลุ่มการเมืองอื่น ๆ ดังนี้

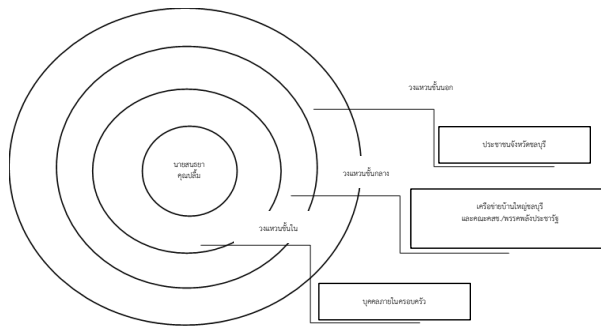
ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ทางการเมืองของตระกูลคุณปลื้มกับกลุ่มการเมืองอื่นที่ส่งผลต่อโครงสร้างอำนาจแบบชั่วคราวของตระกูลคุณปลื้มภายในจังหวัดชลบุรี ในช่วงหลังรัฐประหารปี 2557 ถึงการเลือกตั้งท้องถิ่นปี 2564

จากภาพจะเห็นว่า ตระกูลคุณปลื้มสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองเพื่อการรักษาโครงสร้างอำนาจของตน 2 ทาง คือ 1. ความสัมพันธ์ทางการเมืองภายนอกระหว่างตระกูลคุณปลื้มกับคณะศสข. ช่วงแรกตระกูลคุณปลื้มสูญเสียอำนาจทางการเมืองจากการยึดอำนาจของคณะศสข. ทั้งตำแหน่งรัฐมนตรีและตำแหน่งนายกเมืองพัทยาแต่ดำรงอำนาจในตำแหน่งนายกอบจ. และนายกเทศมนตรีแสนสุข ต่อมาได้มีการเจรจาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์อันนำไปสู่การเข้าร่วมพรรคพลังประชารัฐเพื่อการฟื้นฟูอำนาจ ในอีกทางหนึ่งคือ 2. ความสัมพันธ์ทางการเมืองภายในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี มีลักษณะเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงไปสู่ประชาชนชาวชลบุรี ขณะเดียวกัน คณะก้าวหน้าที่ร่วมมือกับตระกูลสิงห์โตทองและกลุ่มการเมืองของนายสุชาติ ชมกลิ่น ทั้งสองกลุ่มกำลังท้าทายโครงสร้างอำนาจชั่วคราวภายในจังหวัดชลบุรีของตระกูลคุณปลื้ม

เมื่อพิจารณาจากการมีอำนาจในระดับชาติและระดับท้องถิ่นของตระกูลคุณปลื้มตามลักษณะโครงสร้างอำนาจการเมืองท้องถิ่นของนิธิตา สิริพงศ์ทักษิณ (2561) กล่าวได้ว่า โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีในช่วงรัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จนถึงการจัดตั้งท้องถิ่นปี พ.ศ. 2564 มีลักษณะเป็นแบบขั้วเดียวหรือแบบรวมศูนย์ (Monopolistic Politic) อยู่ที่ตระกูลคุณปลื้ม เนื่องจากตระกูลคุณปลื้มยังคงผูกขาดอำนาจสำคัญในจังหวัดชลบุรีได้ ทั้งตำแหน่งนายกอบจ. นายกเทศมนตรีเมืองแสนสุข และนายกเมืองพัทยา รวมถึงคนในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีขึ้นการเลือกตั้งท้องถิ่นและเข้าดำรงตำแหน่งการเมืองท้องถิ่นในหลายพื้นที่ นอกจากนั้นตระกูลคุณปลื้มยังมีตำแหน่งรัฐมนตรีในการเมืองระดับชาติอันเป็นตำแหน่งที่ทำให้ นักการเมืองมีอำนาจในการแต่งตั้งคนให้เป็นฐานการเมือง (พิมพ์พิญดา นานาม, 2560) สอดคล้องกับธนัญฐ์ ศรีโอษฐ์ (2556) และโอฬาร ถิ่นบางเตียว (2556) ได้อธิบายไว้ว่า โครงสร้างอำนาจของชลบุรีเป็นแบบขั้วเดียว ขณะเดียวกันโครงสร้างอำนาจชั่วคราวนั้นกำลังถูกท้าทาย ดังที่โอฬาร ถิ่นบางเตียว (2563) อธิบายว่า การผูกขาดอำนาจของกลุ่มบ้านใหญ่มีสัญญาณเตือนเข้ามาหลังจากตระกูลคุณปลื้มพ่ายแพ้การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 ซึ่งงานชิ้นนี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่เข้ามาท้าทายอำนาจ คือ กลุ่มการเมืองในเครือข่ายของพรรคก้าวไกล (พรรคอนาคตใหม่เดิม) อาทิต คณะก้าวหน้าเปลี่ยนชลบุรี และกลุ่มการเมืองของนายสุชาติ ชมกลิ่น ทั้งสองกลุ่มเข้ามาท้าทายอำนาจผ่านการเลือกตั้ง โดยกลุ่มแรกประสบความสำเร็จในการแย่งชิงพื้นที่จากตระกูลคุณปลื้มและเครือข่ายในเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 แต่ไม่สามารถเอาชนะการเลือกตั้งท้องถิ่นได้ ส่วนกลุ่มที่สองเคยร่วมมือกับตระกูลคุณปลื้มและเครือข่ายบ้านใหญ่ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 และการเลือกตั้งอบจ. ปี พ.ศ. 2563 แต่กลายมาเป็นคู่แข่งในการเลือกตั้งเทศบาลและการเลือกตั้งอบต. ปี พ.ศ. 2564 จนสามารถแย่งชิงพื้นที่ทางการเมืองบางส่วนจากเครือข่ายบ้านใหญ่ไปได้ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองกลุ่มยังไม่มีความสามารถเพียงพอในการยึดครองอำนาจส่วนใหญ่จากตระกูลคุณปลื้มและเครือข่ายบ้านใหญ่จนสามารถเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีให้เป็นโครงสร้างอำนาจแบบสองขั้วหรือสามขั้วได้

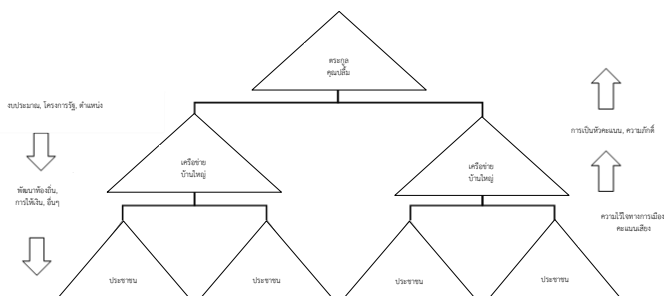
2. รูปแบบและวิธีการรักษาอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ในช่วงเหตุการณ์รัฐประหารปี พ.ศ. 2557 จนถึงการเลือกตั้งท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2564 เครือข่ายทางการเมืองที่ช่วยรักษาโครงสร้างอำนาจแบบชั่วเดียวภายในจังหวัดชลบุรีของตระกูลคุณปลื้ม สามารถอธิบายผ่านแนวคิดวงแหวน 3 วง ของสถาพร เริงธรรม (2558) ซึ่งปรับปรุงมาได้ดังนี้

ภาพที่ 2 เครือข่ายทางการเมืองที่ช่วยรักษาโครงสร้างอำนาจแบบชั่วเดียวของตระกูลคุณปลื้ม

จากภาพที่ 2 กล่าวคือ นายสนธยา ทำหน้าที่เป็นผู้นำของตระกูลคุณปลื้มและผู้บริหารเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี โดยมีวงแหวน 3 วงที่ช่วยรักษาโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบชั่วเดียวไว้ 1. วงแหวนชั้นใน ได้แก่ บรรดาพี่น้องในครอบครัวตระกูลคุณปลื้ม อาทิ นายอิทธิพลดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม นายวิทยาภูมิอำนาจในตำแหน่งนายกอบจ. นายณรงค์ชัยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองแสนสุข รวมถึงนางจิราภรณ์ คุณปลื้มที่ดูแลธุรกิจครอบครัวและนางสตีล คุณปลื้ม มารดาที่ช่วยหาเสียงเลือกตั้ง 2. วงแหวนชั้นกลาง ได้แก่ คนในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี อาทิ นายกเทศมนตรี นายกอบต. กำนันผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกองค์การปกครองท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวคะแนนและอุปถัมภ์ประชาชนแทนตระกูลคุณปลื้ม ส่วนเครือข่ายภายนอก คือ คณะคสช.ที่สืบทอดอำนาจผ่านพรรคพลังประชารัฐ ทั้งสองกลุ่มในวงแหวนชั้นกลางมีส่วนช่วยโดยตรงแก่ตระกูลคุณปลื้มรักษาอำนาจระดับท้องถิ่นและระดับชาติ สุดท้ายคือ 3. วงแหวนชั้นนอก ได้แก่ ชาวชลบุรีที่ได้รับการสนับสนุนจากตระกูลคุณปลื้มและเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีจนกลายมาเป็นฐานเสียงในการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

เครือข่ายอุปถัมภ์ของตระกูลคุณปลื้มสู่ประชาชน มีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์แบบปิระมิด (Patron-Client Pyramid) ตามที่ James (1977) ได้อธิบายไว้ คือ กลุ่มที่ขยายเพิ่มเติมจากกลุ่มเก่าที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีศูนย์กลางอยู่ที่บุคคลเดียวและมีสายสัมพันธ์ตามแนวดิ่ง สามารถแสดงเป็นภาพ ได้ดังนี้

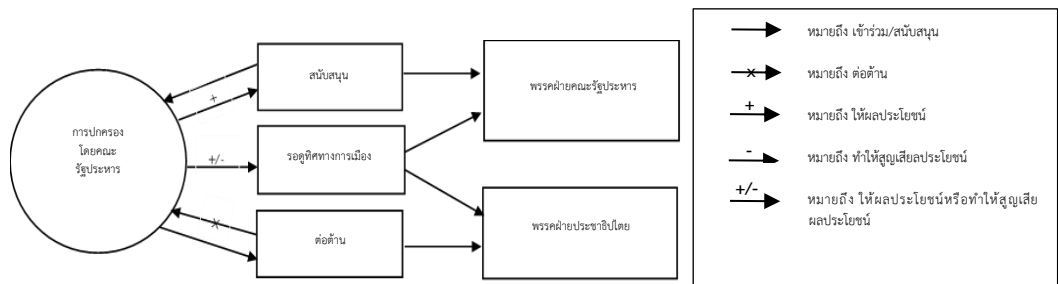
ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์อุปถัมภ์แบบพหุมิติภายในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรี

จากแผนภาพสังเกตได้ว่า ศูนย์กลางของเครือข่ายอยู่ที่ตระกูลคุณปลื้ม และมีสายสัมพันธ์ตามแนวตั้งขยายไปสู่กลุ่มคนในเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีที่มีความใกล้ชิดผูกพันโดยตรงขยายแยกเป็นสายย่อยผ่านเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีที่ทำหน้าที่แทนตระกูลคุณปลื้มในการอุปถัมภ์ประชาชนแต่ละพื้นที่ทั่วจังหวัดชลบุรีเพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนและนำคะแนนเสียงกลับคืนมาสู่ตระกูลคุณปลื้มและบ้านใหญ่ชลบุรี สอดคล้องกับองค์ประกอบของระบบอุปถัมภ์ตามที่ Hicken (2011) อธิบายไว้ 1. ความสัมพันธ์แบบคู่ (Dyadic Relationship) ตระกูลคุณปลื้มได้สร้างความสัมพันธ์แก่คนในเครือข่ายมาตั้งแต่สมัยรุ่นกำนันเป๊าะบริหารโดยใช้ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดสนิทสนม (Face To Face Relationship) แก่บรรดากำนันผู้ใหญ่บ้าน จนกลายเป็นเครือข่ายบ้านใหญ่ชลบุรีที่ขยายการอุปถัมภ์ไปสู่ประชาชนชาวชลบุรีในรูปแบบตัวแทน (Broker) และเครือข่าย (Network) ทั่วจังหวัดชลบุรี และรุ่นลูกได้รับช่วงต่อการบริหารเครือข่ายอุปถัมภ์นี้ต่อจากรุ่นพ่อ 2. มีการต่างตอบแทนกัน (Contingency) ตระกูลคุณปลื้มให้ผลประโยชน์แก่กลุ่มที่ให้การสนับสนุนตนเองและผู้รับการอุปถัมภ์ให้การสนับสนุนทางการเมืองและความภักดีกลับสู่ตระกูลคุณปลื้มในลักษณะต่างตอบแทนกัน 3. การมีลำดับชั้น (Hierarchy) ตระกูลคุณปลื้มถือครองอำนาจและทรัพยากรมีสถานะเหนือกว่าผู้อยู่ใต้การอุปถัมภ์ หรือที่อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธุ์ (2545) เรียกว่า ความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่-ผู้น้อย หรือลูกพี่-ลูกน้อง ซึ่งเป็นลักษณะของการอุปถัมภ์ในสังคมไทยที่ยึดถือความสูงต่ำของฐานะตำแหน่งเป็นหลัก และ 4. มีการทวนซ้ำ (Iteration) คือ ไม่ใช้การแลกเปลี่ยนแบบครั้งเดียวจบแต่มีความต่อเนื่องในความสัมพันธ์ ดังเช่นการที่ตระกูลคุณปลื้มอุปถัมภ์ช่วยเหลือคนในเครือข่ายและประชาชนในจังหวัดชลบุรีตลอดทั้งปี ไม่ใช่การอุปถัมภ์ช่วยเหลือเฉพาะช่วงใดช่วงหนึ่ง หรือเฉพาะช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภายใต้การปกครองระบอบอำนาจนิยม คณะรัฐประหารมีอำนาจพิเศษในการบริหารประเทศ อาทิ การระงับการเลือกตั้ง การแต่งตั้งโยกย้ายผู้บริหารระดับสูงและข้าราชการ รวมถึง

การควบคุมพฤติกรรมของผู้แสดงความเป็นปักษ์ต่อคณะผู้ยึดอำนาจ ตระกูลการเมืองท้องถิ่น มีสามทางเลือก คือ 1. สนับสนุนการปกครองโดยคณะรัฐประหาร 2. ไม่แสดงการต่อต้านและรอ ดูทิศทางทางการเมือง 3. ต่อต้านเพื่อแสดงถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตย ทั้งสามทางเลือกมีผลลัพธ์ที่ แตกต่างกัน ทางเลือกแรกมีแนวโน้มที่จะได้รับผลประโยชน์ ทางที่สองมีแนวโน้มได้รับ ผลประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์ และทางเลือกที่สามมีแนวโน้มที่จะเสียผลประโยชน์จาก อำนาจพิเศษของคณะรัฐประหาร เมื่อถึงคราวมีการเลือกตั้ง สามทางเลือกจะแปรเปลี่ยนเป็น การตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการเมือง กลุ่มสนับสนุนมีแนวโน้มเข้าร่วมกับพรรคการเมืองฝ่าย สนับสนุนการสืบทอดอำนาจของคณะรัฐประหาร กลุ่มต่อต้านมีแนวโน้มเข้าร่วมกับพรรค การเมืองฝ่ายตรงข้ามซึ่งซุ่อดมการณ์ประชาธิปไตยและต่อต้านการสืบทอดอำนาจของคณะ รัฐประหาร และกลุ่มที่ไม่แสดงการต่อต้านและรอดูทิศทางทางการเมืองสามารถเลือกเข้าร่วมกับ ขบวนการเมืองฝ่ายใดก็ได้

ภาพที่ 4 การปรับตัวต่อของตระกูลการเมืองต่อการปกครองโดยคณะรัฐประหารที่ส่งผล ไปสู่การตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการเมืองในการเลือกตั้งภายหลังเหตุการณ์รัฐประหาร

ทั้งนี้ การใช้เครือข่ายอุปถัมภ์ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาอำนาจของตระกูล การเมืองท้องถิ่นแม้ว่าจะอยู่ภายใต้การปกครองระบอบอำนาจนิยมหรือระบอบประชาธิปไตย นักการเมืองที่พ้นอำนาจจากการรัฐประหารยังคงดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ให้การอุปถัมภ์ บุคคลภายในเครือข่ายการเมืองท้องถิ่นและอุปถัมภ์ประชาชนในถิ่นอำนาจของตนเพื่อรักษา คะแนนนิยม ความภักดี ความไว้วางใจทางการเมือง อันนำไปสู่การเป็นฐานเสียงในการเลือกตั้ง ภายหลังสิ้นสุดการปกครองในระบอบอำนาจนิยม เครือข่ายอุปถัมภ์ทำให้ตระกูลการเมือง ท้องถิ่นเข้าสู่อำนาจอีกครั้ง จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าการเมืองไทยยังไม่ก้าวพ้นจากระบบพวกพ้องและ เป็นประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้วิจัยที่ต้องการขยายผลการวิจัยเรื่องนี้ ให้ทำการศึกษาวิจัยพลวัตทางการเมืองของตระกูลการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชลบุรีในการเลือกตั้งเมืองพัทยา ปี 2565 เป็นต้นไป เพื่อให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงอันต่อเนื่องของโครงสร้างอำนาจภายในจังหวัดชลบุรี

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยที่ต้องการขยายผลการวิจัยเรื่องนี้ ให้ทำการศึกษาวิจัยในมุมมองของกลุ่มทำทนายอำนาจ อาทิ กลุ่มการเมืองของนายสุชาติ ชมกลิ่น หรือกลุ่มคณะก้าวหน้าที่ร่วมมือกับตระกูลสิงห์โตทอง เพื่อให้เข้าใจถึงความคิดทางการเมืองที่หลากหลายและมิติทางการเมืองในจังหวัดชลบุรีได้ครบถ้วนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยที่ต้องการขยายผลการวิจัยเรื่องนี้ ให้ทำการศึกษาตระกูลการเมืองท้องถิ่นจังหวัดอื่น ๆ ภายใต้การปกครองระบอบอำนาจนิคม ทั้งกลุ่มสนับสนุนและกลุ่มต่อต้านอำนาจเผด็จการ เพื่อการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในการปรับตัวในสภาวะการแข่งขันทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร. (2563). *เรารักชลบุรี แข่งก้าวหน้าเปลี่ยนชลบุรี* ชิง อบจ.ชลบุรี วิทยาคุณปลื้ม เบอร์ 1-พลอยลภัสร์ เบอร์ 2. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/KToR2>
- _____. (2564). *เปิด 17 จว. ก้าวหน้า ชะนาายก อบต. 38 ที่นั่ง ธนาธร ปักธง นายกฯ พัทยา*. สืบค้น 7 กรกฎาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/0cbmk>
- คณะกรรมการเลือกตั้งประจำเทศบาลเมืองแสนสุข. (2564). *ประกาศคณะกรรมการเลือกตั้งประจำเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้ง*. สืบค้น 1 มิถุนายน 2565, จาก <https://shorturl.asia/XKMU0>
- คมชัดลึกออนไลน์. (2561). *สมใจจอเจ้า! คุณปลื้ม ฉลามชล ชบบ้านทหารเสือ*. สืบค้น 20 มิถุนายน 2565, จาก <https://shorturl.asia/JXISR>
- _____. (2564). *พลังเฮ้ง กวาดเรียบ 4 เทศบาลชลบุรี บ้านสวน-เมืองชล-เสม็ด-เหมืองศึกอา-หลาน หลานตุ้ย ชะนาอเล็ก*. สืบค้น 31 พฤษภาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/3CvkQ>
- คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการบริหารราชการเมืองพัทยา. (2561, 25 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 237 ง. หน้า 24.

- คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
เป็นการชั่วคราว. (2558, 5 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 132 ตอนพิเศษ 1 ง.
หน้า 48-52.
- ธนัญญ์ ศรีโอษฐ์. (2556). พลวัตของเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี. *Rompruek
Journal*, 31(2), 49-76.
- ธนา ธรรมวาจา และเจียรพรรณ สุรนันทน์. (2563). *อา-หลาน คุณปลื้ม ฟาดกันจริง ไม่ชูเอี้ย
สท.เหี้ยว เขียร์ตุ้ย ทิดเล็ก ยึดแนว กำนันเป๊าะ พี่ชาย*. สืบค้น 30 พฤษภาคม 2565,
จาก <https://shorturl.asia/nwseo>
- ธัญญ์ณภัทร เจริญพานิช. (2565). *การเมืองไทยร่วมสมัย พ.ศ. 2540-2563 พัฒนาการทาง
การเมืองความขัดแย้ง และประชาธิปไตยไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาตาชา วศินดิลก. (2540). *โครงสร้างอำนาจในชุมชนกับการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณี
เมืองพัทยา* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธิตา สิริพงศ์ทักษิณ. (2561). *การจัดการความขัดแย้งในการบริหารงานส่วนท้องถิ่น*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
เป็นการชั่วคราว. (2557, 21 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนพิเศษ 134
ง. หน้า 12-14.
- ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี. (2562, 10 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 176
ง. หน้า 1-3.
- ประชา บุรพาวิถี. (2565). *เช็คไฟร์พล สนธยา คุณปลื้ม VS สุชาติ ชมกลิ่น ปลั่งบ้านใหญ่
ปะทะพลังใหม่*. สืบค้น 6 กรกฎาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/lloXz>
- พิมพ์ิญาดา นางาม. (2560). *โครงสร้างอำนาจบ้านใหญ่ : กรณีศึกษาบ้านใหญ่ของจังหวัดแห่ง
หนึ่งในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง
และการบริหารจัดการ). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โพสท์ทูเดย์. (2562). *ลั่น กำนันเป๊าะ ปิดตำนานผู้กว้างขวางแห่งภาคตะวันออก*. สืบค้น
7 พฤษภาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/75PLo>
- มติชนออนไลน์. (2565). *อดีต ส.ส.ชลบุรี เอ็ง ย้ายชบ ปลั่งประจักษ์รัฐ เป้า ยันชัดเจนไม่คิด
ย้ายหนีเพื่อไทย*. สืบค้น 28 เมษายน 2565, จาก <https://shorturl.asia/HPlI3>
- _____. (2561). *เสาวลักษณ์ เตรียมคืนถิ่น ปชป. ลงเขต 2 ชลบุรี อดีตส.ส.ชลบุรี ส.ส.ตัน
จับมือ ส.ส. นิมิ หวังนัง ส.ส.เขต 4*. สืบค้น 6 พฤษภาคม 2565, จาก
<https://shorturl.asia/E1dWx>

- ระดม วงษ์น้อย. (2527). แนวความคิดเรื่องชนชั้นนำ และการศึกษาโครงสร้างอำนาจชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เรื่องเล่าเช้านี้. (2561). ครม.ตั้ง 2 พี่น้องคุณปลื้ม สนธยา นั่งที่ปรึกษานายกฯ ยันไม่มีดีลการเมือง. สืบค้น 21 เมษายน 2565, จาก <https://shorturl.asia/M3xH0>
- วิเชียร ต้นศิริคช. (2563). การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 จังหวัดชลบุรี. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.
- สตีธร ธนาธิโชติ. (2557). คุณลักษณะของนักการเมืองไทยที่มีสายสัมพันธ์แบบตระกูลการเมือง. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 5(3), 101-129.
- สถาพร เริงธรรม. (2558). โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *Humanities and Social Sciences*, 32(3), 100-122.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (2563). รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (อย่างไม่เป็นทางการ) วันอาทิตย์ที่ 20 ธันวาคม 2563. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2565, จาก <https://e-candidate.sisacloud.com/#counter>
- อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธุ์. (2545). ระบบอุปถัมภ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2556). กำนันเป๊าะไม่ได้เป็นเจ้าพ่อภาคตะวันออก. วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย, 5(3), 369-383.
- _____. (2563). กลุ่มบ้านใหญ่บางแสน (ตระกูลคุณปลื้ม) กับการเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562. *Burapha Journal of Political Economy*, 8(1), 49-80.
- Hicken, A. (2011). Clientelism. *Annual review of political science*, 14, 289-310.
- ilaw. (2019). Words from the House of Representatives: The NCPO inherits power, not rhetoric. but concrete. Retrieved April 21, 2022, from <https://ilaw.or.th/node/5287>
- James, C. S. (1977). *The Moral Economy of the Peasant: Rebellion and Subsistence in Southeast Asia*. Retrieved March 20, 2021, from <https://shorturl.asia/nP1tG>
- Punyanit, K. (2018). Open the criteria for suspending the punishment of Kamnan Po, a secret political deal?. Retrieved June 16, 2022, from <https://www.sanook.com/news/5008554>
- Thanisara, G. (2019). Understand MMA, a new electoral system that will be used in Thailand first time. Retrieved April 21, 2022, from <https://elect.in.th/mma>

The standard team. (2022). *22 May 2014 - 6th anniversary of the coup by the NCPO*. Retrieved May 17, 2022, from <https://shorturl.asia/SJWF4>

